

9 เกษตรกรต้นแบบ

จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

โครงการ 76 จังหวัด 76 โมเดล (Best Practice)

การผลิตสินค้าเกษตรมูลค่าสูง

ภายใต้กิจกรรม “100 วัน แห่งความสำเร็จ

กรมวิชาการเกษตร ร่วมใจเป็นหนึ่ง”

ประจำปีงบประมาณ 2567

คำนำ

เอกสารคู่มือเศรษฐกิจระดับเขต ของสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4 จัดทำขึ้น เพื่อเป็นต้นแบบโมเดลการผลิตพืชสร้างหนทางสู่เศรษฐกิจการเกษตร ตามแบบอย่างโมเดลที่ประสบผลสำเร็จ ในพื้นที่ 9 จังหวัด ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง ภายใต้หลักการ “เกษตรกรต้องอยู่ดี สินค้าเกษตรมูลค่าสูง ทรัพยากรยั่งยืน” โดยใช้แนวทางตลาดนำ นวัตกรรมเสริม เพิ่มรายได้ โดยดำเนินการ ผ่านโครงการถ่ายทอดเทคโนโลยี 76 จังหวัด 76 โมเดล

หวังเป็นอย่างยิ่งว่า เอกสารเล่มนี้จะมีประโยชน์ต่อเกษตรกร นักวิชาการ เจ้าหน้าที่ และผู้สนใจทั่วไป สามารถนำไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์ เพื่อสร้างโมเดล สร้างมูลค่า และคุณค่าให้การเกษตรไทย มั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนตลอดไป

นายขจรวิทย์ พันธุ์ยางน้อย

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตร เขตที่ 4

สารบัญ

	หน้า
โมเดลที่ 1 จังหวัดอำนาจเจริญ ผักอินทรีย์	1
โมเดลที่ 2 จังหวัดยโสธร ผักอินทรีย์	3
โมเดลที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ ทุเรียนอินทรีย์	5
โมเดลที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี สมุนไพรบัวบกอินทรีย์	7
โมเดลที่ 5 จังหวัดสุรินทร์ เมล่อน ดาวเรือง	9
โมเดลที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์ อินทผลัม	11
โมเดลที่ 7 จังหวัดร้อยเอ็ด ผักปลอดภัย	13
โมเดลที่ 8 จังหวัดมหาสารคาม มันแกว	15
โมเดลที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา กล้วยหอมทอง	17

โมเดล ที่ 1 จังหวัดอำนาจเจริญ ผักอินทรีย์

นวัตกรรมผักอินทรีย์โมเดลสู่ครัวเรือน

นายศุภชัย มิ่งขวัญ

ไร้วฤตะวันออร์แกนิกฟาร์ม บ้านหนองเม็ก ตำบลศิริมใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
1. ชนิดพืช	ผักตระกูลสลัด	
2. ขนาดโรงเรือน	ความกว้าง 6 เมตร ความยาว 30 เมตร จำนวน 6 โรงเรือน/ไร่	
3. วัสดุอุปกรณ์เพาะกล้า	แกลบดำ ขุยมะพร้าว ปุ๋ยอินทรีย์ น้ำหมัก ถาดเพาะขนาด 200 หลุม	
4. การเตรียมต้นกล้า	- เพาะเมล็ดพันธุ์ - ดูแลต้นกล้าในเรือนเพาะชำ 15-20 วัน จึงย้ายปลูกลงในโรงเรือน	
5. การเตรียมแปลง	1. ไถดิน ตากแปลง 5-7 วัน ใส่ปุ๋ยอินทรีย์ รองพื้น อัตรา 320 กก./โรงเรือน ใช้รถ แทรกเตอร์ขนาดเล็กปรับพื้นที่ ยกแปลง 4 แปลง/โรงเรือน ร่องระบายน้ำ 5 ร่อง 2. ติดตั้งระบบน้ำแบบพ่นฝอย หรือ วางสายน้ำหยด กรณีแปลงสำหรับเก็บ เมล็ดพันธุ์ จะคลุมพลาสติกดำเพื่อป้องกัน วัชพืชและเก็บรักษาความชื้น	
6. ปลูกลงและดูแลรักษา	- ระยะปลูกลง 15x15 ซม. - ระยะปลูกลงสำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์ 30x30 ซม. - ให้ปุ๋ยน้ำหมักทุก 3 วัน อัตรา 1 ลิตร/น้ำ 20 ลิตร - งดให้ปุ๋ยก่อนการเก็บผลผลิต 7 วัน	

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
7. การให้น้ำ	<p>ให้น้ำช่วงเช้า</p> <ul style="list-style-type: none"> - ฤดูหนาว ให้น้ำ 1 ครั้ง เฉลี่ย 1 โรงเรือน ใช้น้ำ 600-700 ลิตร/วัน - ฤดูร้อน ให้น้ำเพิ่มขึ้น เป็น 2 ครั้ง/วัน เฉลี่ย 1 โรงเรือน ใช้น้ำ 900-1,000 ลิตร/วัน 	
8. การจัดการศัตรูพืช	หมั่นสำรวจโรค แมลง และทำการป้องกัน กำจัดโดยวิธีกลหรือใช้สารชีวภัณฑ์	
9. การเก็บเกี่ยวและกระบวนการเก็บเกี่ยว	เก็บเกี่ยวเมื่ออายุ 30 วันหลังปลูก นำเข้าโรงคัดแยก ตัดแต่ง คัดขนาด และบรรจุใส่ลัง ติดแท็ก lot number นำผักเข้าห้องเย็นทันที ขนส่งด้วยรถควบคุมอุณหภูมิที่ 9-12°C	
10. การปฏิบัติในแปลงสำหรับเก็บเมล็ดพันธุ์	ปักไม้พุงลำต้นเพื่อป้องกันการล้ม และเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์อายุ 90-100 วัน หลังปลูก จะเริ่มเก็บเกี่ยวดอกที่มีลักษณะเป็นพยุหุน เคาะลงในกะละมังหรือถัง เมล็ดที่แก่จะร่วงลงในภาชนะ	
11. ต้นทุนการผลิต	191,920 บาท/ไร่/ปี	
12. รายได้สุทธิ	3,868,819 บาท/ไร่/ปี	
13. แหล่งจำหน่าย	ซูเปอร์มาร์เก็ต โมเดิร์นเทรด	

โมเดล ที่ 2 จังหวัดยโสธร ผักอินทรีย์

“ผักสลัดเงินล้าน” ตามแนวทางเกษตรอินทรีย์วิถียโสธร

นายณัฐภูมิ บุญปก

บ้านคำครตา ตำบลดงมะไฟ อำเภอทรายมูล จังหวัดยโสธร

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. พืช	ผักตระกูลสลัด และพืชผักตามฤดูกาล
2. การเตรียมดิน	เพาะกล้าโดยใช้พีทมอสและปุ๋ยหมัก ในอัตราส่วน 1:1 เพาะในโรงอนุบาลประมาณ 2 สัปดาห์ จึงนำต้นกล้าลงแปลงปลูกได้
3. การปลูก	ไถและยกร่อง ระยะปลูก 15x15 ซม.
4. การใส่ปุ๋ย และดูแลรักษา	ใส่ปุ๋ยหมักเติมอากาศและกำจัดวัชพืชในสัปดาห์แรกหลังจากการปลูก พ่นน้ำหมักทุก 3-5 วัน หากพบการระบาดของหนอนชนิดพ่นสารชีวภัณฑ์ ป้องกันกำจัด
5. การให้น้ำ	ระบบสปริงเกอร์
6. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	ใช้ชีวภัณฑ์ได้แก่ ไตรโคเดอร์มา บีวเวอร์เรีย และบาซิลลัส ซับทิลิส ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
7. การเก็บเกี่ยว	25-35 วันหลังปลูก สามารถเก็บเกี่ยวผลผลิตได้ทุกวันตลอดทั้งปี
8. ต้นทุน	1,382,750 บาท/ไร่/ปี
9. รายได้สุทธิ	1,038,050 บาท/ไร่/ปี

การปฏิบัติ	รายละเอียด
10. นวัตกรรมที่ใช้ในการผลิต	1) วัดค่าแสงจากแอฟฟลิเคชันในมือถือ 2) วัดค่า pH ดิน ความชื้นในดินจากอุปกรณ์เครื่องมือเฉพาะ 3) ใช้ระบบ IOT และ Offline มาประยุกต์ใช้ในการจัดการแปลง เช่น ใช้ Timer สำหรับโรงเพาะกล้าผัก รวมถึงระบบการใช้ IOT สั่งการเปิด-ปิด ผ่านมือถือทุกอุปกรณ์ที่ใช้ไฟฟ้าในฟาร์ม เช่น ป้อนบาดาล ป้อนน้ำหลัก ป้อนน้ำโรงเพาะกล้า ระบบไฟส่องสว่าง รวมถึงระบบสำรองหากไม่มีอินเทอร์เน็ต 4) ใช้เซ็นเซอร์และระบบของ Handysesne สวทช. มาช่วยในการเก็บข้อมูล อุณหภูมิ แสงสว่าง ความชื้น 5) ใช้เทคโนโลยีปุ๋ยหมักแบบไม่กลับกองของมหาวิทยาลัยแม่โจ้และปุ๋ยหมักเติมอากาศของกรมวิชาการเกษตรมาใช้ในการผลิตปุ๋ยหมักใช้เอง ทำให้ลดต้นทุนการผลิต 6) ออกแบบโรงเรือนให้สามารถนำเครื่องจักรมาใช้งานได้ ทำให้ลดต้นทุนด้านแรงงาน 7) พลาสติกคลุมโรงเรือนใช้เป็นแบบคัดกรองแสงเฉพาะพืชต้องการและสามารถลดอุณหภูมิได้ 8) ตรวจวัดค่าน้ำบาดาลก่อนการเจาะบาดาลจากแอฟฟลิเคชันของกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
11. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	จำหน่ายตลาดในพื้นที่ ด้วยตนเองและพ่อค้าคนกลาง

โมเดล ที่ 3 จังหวัดศรีสะเกษ ทูเรียนอินทรีย์

นางสาวปราณี จันทร์หอม

บ้านโคกพัฒนา หมู่ 12 ตำบลละลาย อำเภอกันทรลักษ์ จังหวัดศรีสะเกษ

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. การเตรียมดิน	ไถพรวนปรับพื้นที่ให้เรียบเพื่อสะดวกในการวางระบบน้ำและการจัดการสวน
2. ระยะปลูก	ระยะระหว่างต้น 6 เมตร ระยะระหว่างแถว 8 เมตร
3. การดูแลรักษา	<ol style="list-style-type: none"> การให้น้ำ<ul style="list-style-type: none"> หลังปลูก ให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ โดยดูที่ความชื้นของผิวดิน ต้นอายุ 1-5 ปี ให้น้ำวันเว้นวัน กระตุ้นการออกดอก งดให้น้ำไม่น้อยกว่า 10 วัน จนออกดอก ต้นเริ่มออกดอก ติดผล ให้น้ำวันเว้นวัน ระหว่างติดผล ให้น้ำทุกวัน หลังเก็บเกี่ยว ให้น้ำวันเว้นวัน การใส่ปุ๋ย<ul style="list-style-type: none"> เตรียมหลุมปลูกหรือวัสดุปลูกอัตรา 3 กก./ต้น ต้นอายุ 1-5 ปี ใส่ปุ๋ยมูลไส้เดือนหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 5 กก./ต้น เริ่มติดดอกออกผล ใส่ปุ๋ยมูลไส้เดือน อัตรา 7-10 กก./ต้น หลังเก็บเกี่ยว ใส่ปุ๋ยมูลไส้เดือนหรือปุ๋ยหมัก อัตรา 5 กก./ต้น การดูแลรักษา<ul style="list-style-type: none"> ตั้งแต่เริ่มปลูกจนถึงเก็บเกี่ยว ฉีดพ่นน้ำหมักปลา ทุก 7 วัน ต้นอายุ 1-5 ปี ตัดแต่งกิ่งต้นทุเรียน ช่วงออกดอกติดผลถ้ามีแมลงศัตรูให้ฉีดพ่นน้ำหมัก ทุก 3 วัน และตัดแต่งช่อดอก หลังเก็บเกี่ยว ถ้ามีแมลงศัตรูให้ฉีดพ่นน้ำหมัก ทุก 3 วัน และตัดแต่งกิ่งต้นทุเรียน
4. การเก็บเกี่ยว	<ol style="list-style-type: none"> เก็บเกี่ยวทุเรียน เมื่ออายุ 120-150 วัน นับจากทางแย้มใหม่หรือระยะผลอ่อน (ขึ้นกับสภาพอากาศในแต่ละปีการผลิต) ตรวจเช็คความแก่สุกของผลผลิตทุเรียน เช็กเนื้อทุเรียนก่อนตัด โดยดูสี ดูลักษณะเนื้อความเนียนและรสชาติ

การผลิตปุ๋ยมูลไส้เดือน

พัฒนาการของทุเรียน

โมเดล ที่ 4 จังหวัดอุบลราชธานี สมุนไพรบัวบกอินทรีย์

“บัวบก” จากสวนหลังบ้านสู่ทุ่งเศรษฐีสมุนไพรอินทรีย์เงินแสน

นางวันดี อุวิทัท บัวบกอินทรีย์

ที่ตั้งแปลง อุวิทัทฟาร์ม ตำบลหนองสะโน อำเภอบุณฑริก จังหวัดอุบลราชธานี

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. พันธุ์	บัวบกอุบลราชธานี
2. การเตรียมดิน	ไถเตรียมดินให้ลึกด้วยพาล 3 จำนวน 1 ครั้ง ตากดินไว้ 3-5 วัน แล้วไถพรวนดินอีก 1 ครั้ง
3. การปลูก	<ul style="list-style-type: none"> - การปลูกด้วยเมล็ด ใช้เมล็ดอัตรา 1 กก./ไร่ คลุกกับปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน อัตราส่วน 500 กรัม/เมล็ด 1 กก. แล้วห่อด้วยผ้าขนหนูชุบน้ำ 3-5 วัน จึงนำเมล็ดไปเพาะด้วยพีทมอส เมื่อต้นกล้ามีอายุ 15-25 วัน หรือมีใบจริง 2-3 คู่ ย้ายกล้าลงปลูกในแปลง - การปลูกด้วยไหล น้ำหนัก 40 กก./ไร่ ใช้ลำต้นหรือไหลที่สมบูรณ์จากต้นแม่ ไม่มีโรคและแมลงทำลาย โดยทำการขุดไหล นำไปปลูกทันที โดยใช้ระยะปลูก 30X30 ซม. เมื่อทำการปลูกหรือปักชำแล้วรดน้ำพอชุ่ม หากปลูกในฤดูแล้ง ควรพรางแสงให้บัวบกจนกว่าจะเจริญเติบโตแตกยอดใหม่
4. การใส่ปุ๋ย และดูแลรักษา	<ol style="list-style-type: none"> 1) ปุ๋ยพืชสด ก่อนทำแปลงปลูกบัวบก หลังจากไถตากดินแล้วทำการปลูกบอเทืองอัตรา 3-5 กก./ไร่ หลังปลูก 45 วัน ไถสับกลบให้ทั่วแปลง จะได้บอเทืองน้ำหนักสดประมาณ 1.5-5 ตัน/ไร่ ให้ปริมาณไนโตรเจนประมาณ 8.7-28.9 กก./ไร่ 2) ปุ๋ยหมัก อัตรา 1 ตัน/ไร่ ใส่อย่างน้อย 2 ครั้งก่อนปลูก และหลังย้ายปลูก 1 เดือน 3) ปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน<ul style="list-style-type: none"> - ผสมกับปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน 1 กก./ปุ๋ยหมัก สมบูรณ์ 500 กก. - ผสมปุ๋ยชีวภาพพีจีพีอาร์-วัน 500 กรัม/น้ำ 20 ลิตร รดหลังปลูกทุก 15 วัน

การปฏิบัติ	รายละเอียด
5. การให้น้ำ	ให้น้ำทุกวัน ยกเว้นวันฝนตกหรือมีความชื้นสูง
6. แหล่งน้ำ	น้ำบาดาล
7. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	<p>1) ลักษณะอาการใบจุดและใบไหม้ที่เกิดจากการทำลายของเชื้อราสาเหตุโรคพืช <i>Cercospora sp.</i> และ <i>Alternaria sp.</i> สามารถป้องกันได้ด้วยการฉีดพ่นชีวภัณฑ์แบคทีเรียบาซิลลัส ซับทิลิส (<i>Bacillus subtilis</i>) Bs20W1 ของ กรมวิชาการเกษตร อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร ทุกสัปดาห์</p> <p>2) โรคเหี่ยวที่เกิดจากเชื้อราราสโทเนีย (<i>Ralstonia solanacearum</i>) ป้องกันได้ด้วยการฉีดพ่นชีวภัณฑ์ Bs-DOA24 ของกรมวิชาการเกษตร อัตรา 50 กรัม/น้ำ 20 ลิตร</p> <p>3) โรครากปมที่เกิดจากไส้เดือนฝอย รong ก้นหลุมด้วยเห็ดเรืองแสงสิรินทรีย์ อัตรา 40 กรัม ต่อตารางเมตร หรือใช้ผสมในวัสดุเพาะเมล็ด แต่ถ้าปลูกไปแล้วพบการระบาดของโรครากปม ให้ขุดร่องแล้วโรยเชื้อเห็ดเรืองแสงรอบทรงพุ่มอัตรา 10 กรัม/ต้น</p> <p>4) หนอนกระชูดักกัดกินใบบัวบก ฉีดพ่นชีวภัณฑ์ บีที หรือไส้เดือนฝอยกำจัดแมลง เมื่อพบการระบาด</p>
8. การเก็บเกี่ยว	เก็บเกี่ยวใบและก้านที่มีสภาพสมบูรณ์ที่อายุ 60-65 วันหลังปลูก
9. ต้นทุน	22,510 บาท/ไร่/ปี
10. รายได้สุทธิ	457,900 บาท/ไร่/ปี
11. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	โรงพยาบาลเจ้าพระยาอภัยภูเบศร

โมเดลที่ 5 จังหวัดสุรินทร์ แล่สวน ดาวเรือง

ดาวเรืองจินแสน แล่สวนเงินล้าน คัมภีร์เศรษฐกิจแห่งเมืองช้าง

นายณรงค์ ปราสาททอง

102 หมู่ 12 ตำบลกุดหวาย อำเภอศีขรภูมิ จังหวัดสุรินทร์

1. แล่สวน

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. สภาพพื้นที่ปลูก	ปลูกนอกโรงเรือน เพื่อเป็นการระบายอากาศได้ดี ลดการเกิดโรคแมลง
2. แหล่งน้ำ	อ่างเก็บน้ำหลุมแก้ว และน้ำบาดาล
3. พันธุ์	KT-51 ฟุจิวาว่า อาซาฮี มิโดริ กรีนเน็ต โกลเด็นสตาร์
4. การเตรียมแปลง	โดยใช้มูลจิ้งหรีด ผสมในแปลงและใช้น้ำหมัก EM รวด ปลูกและย้ายปลูก ใช้ปุ๋ยมูลไก่อรอกันหลุม อัตรา 25 กก./ไร่
5. การปลูก	นำต้นกล้าที่เพาะเตรียมไว้ลงปลูกในแปลง ก่อนปลูก นำปุ๋ยคอกรอกันหลุมก่อนปลูก
6. การให้น้ำ	ให้น้ำด้วยระบบน้ำหยด 3-5 ครั้งๆละ 15 นาที/วัน งดให้น้ำก่อนเก็บเกี่ยว ผลผลิต 3 วัน
7. การให้ปุ๋ย	- ระยะแรกถึงผสมเกสร ใช้ปุ๋ยเคมี สูตร 8-24-24 อัตรา 1.3 กก./ไร่ - ระยะติดผล ใช้ปุ๋ยเคมีสูตร 10-20-30 อัตรา 1.3 กก./ไร่ ให้ปุ๋ยไปพร้อมกับ การให้น้ำ
8. การดูแลรักษา	จัดเถาหลังปลูก 15 วัน แต่งยอดหลังปลูก 25 วัน การผสมเกสรโดยใช้ ชันโรง คัดให้เหลือผลที่สมบูรณ์ 2 ผล/ต้น
9. การเก็บเกี่ยว	อายุ 60-65 วันหลังปลูก นำผลผลิตที่ได้มาทำความสะอาดผล เก็บในที่ ไม่ร้อนอากาศถ่ายเท และไม่ถูกแสงแดด คัดเกรดผลผลิตก่อนส่งจำหน่าย
10. ต้นทุนการผลิต	84,840 บาท/ไร่/ปี
11. รายได้สุทธิ	2,015,160 บาท/ไร่/ปี
12. การตลาด	- ตลาดเขียว มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตสุรินทร์ - พ่อค้าคนกลาง

2. ดาวเรือง

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. สภาพพื้นที่ปลูก	ที่ราบ ดินร่วนปนทราย
2. แหล่งน้ำ	อ่างเก็บน้ำหลุมแก้ว และน้ำบาดาล
3. การเตรียมแปลง	แปลง กว้าง 80 ซม. สูง 30 ซม. ร่องแปลงกว้าง 50 ซม. หวานปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 35-50 กก./ไร่ แล้วขึ้นแปลงกลบ
4. การปลูก	ย้ายปลูกต้นกล้าที่มีใบจริง 2-3 คู่ อายุต้นกล้า ประมาณ 15-20 วัน หลังจากการเพาะเมล็ด
5. การให้น้ำ	ช่วงย้ายปลูกประมาณ 7 วัน ให้น้ำวันละ 2 ครั้ง ในช่วงเช้าและเย็น เมื่อต้นกล้าตั้งตัวได้ดีให้น้ำวันละครั้งในช่วงเช้า และในช่วงที่ดอกบานไม่ควรรดน้ำให้โดนดอก เพื่อป้องกันดอกเป็นโรค
6. การให้ปุ๋ย	อายุ 10 วันหลังปลูก หรือมีใบจริง 4 คู่ ให้เด็ดยอดดาวเรืองถอน กำจัดวัชพืช หวานปุ๋ยเคมีสูตร 15-0-0 อัตรา 35-50 กก./ไร่ หรือปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 ผสมกับปุ๋ยสูตร 15-15-15 อัตรา 1:3 หลังหวานปุ๋ยควรให้น้ำตามทันที อายุ 30 วัน หลังปลูก หวานปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 35-50 กก./ไร่ และกลบโคนต้น พร้อมกำจัดวัชพืช หลังหวานปุ๋ยควรให้น้ำตามทันที อายุ 55-60 วัน หลังปลูก หวานปุ๋ยเคมีสูตร 8-24-24 อัตรา 35-50 กก./ไร่ หลังหวานปุ๋ยควรให้น้ำตามทันที
7. การเก็บเกี่ยว	เมื่ออายุประมาณ 55-75 วัน และหลังจากเก็บดอกครั้งแรกสามารถ เก็บดอกต่อไปได้อีกประมาณ 35-40 วัน โดยคัดขนาดดอกดาวเรือง ก่อนจำหน่าย (ขนาดใหญ่ 8 ซม. ขนาดกลาง 6-7 ซม. ขนาดเล็ก ต่ำกว่า 6 ซม.)
8. ต้นทุนการผลิต	27,500 บาท/ไร่/รอบการผลิต
9. รายได้สุทธิ	188,750 บาท/ไร่/รอบการผลิต
10. การตลาด	ส่งจำหน่าย (พ่อค้าคนกลาง) ตลาดท้องถิ่น และตลาดกลางในกรุงเทพ

โมเดล ที่ 6 จังหวัดบุรีรัมย์ อินทผลัม

“อินทผลัมเงินล้าน” แห่งแดนอีสานใต้

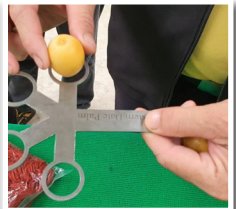

คุณชูศักดิ์ ผลประทีปสุริยา (เฮียเซ็ง)

ที่อยู่ ชุมชนสวนครัว ตำบลลิสาณ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
1. ชนิดพืช	อินทผลัม สายพันธุ์บาฮี (เพาะเลี้ยงเนื้อเยื่อ)	
2. มาตรฐาน การผลิตพืช	กษ. 03-9001-31-129-000006 (อินทผลัม) (GAP)	
3. ระยะการปลูก	ระยะระหว่างแถว 8 เมตร ระยะระหว่างแถว 9 เมตร	
4. การบำรุงต้น/ ตัดแต่งกิ่ง	- ปุ๋ยคอกหมัก 50 กก./ต้น/ครั้ง (6 เดือน/ครั้ง) - ปุ๋ยเคมีสูตร 16-16-16 จำนวน 1 กก./ต้น (3 เดือน/ครั้ง) และปุ๋ยทางใบ - ช่วงเดือน ต.ค. - ม.ค.	
5. การทำดอก/ผสมเกสร	- เก็บรักษาเกสรตัวผู้ เพื่อใช้ในช่วงดอก ตัวเมียบาน (อุณหภูมิ 5°C) - ผสมเกสรด้วยเทคนิคเฉพาะของสวน - ช่วงเดือน ก.พ.-มี.ค.	

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
6. การแต่งผล/ห่อผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ตัดแต่งผลให้มีจำนวนผล/ช่อ/จั่น ให้เหมาะสม - ห่อช่อผลด้วยถุงห่อผลต่างสี ตามเวลาการผสมเกสร - ช่วงเดือน เม.ย.-มิ.ย. 	
7. การเก็บเกี่ยวผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ตัดแต่งผลให้มีจำนวนผล/ช่อ/จั่น ให้เหมาะสม - เก็บผลผลิตเวลาที่เหมาะสม สังเกตจากถุงห่อผลต่างสี ตามเวลาการผสมเกสร - ช่วงเดือน เม.ย.-มิ.ย. 	
8. การป้องกันกำจัดศัตรูพืช	<p>การป้องกันด้วงงวงมะพร้าว</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ตาข่ายดักปลาล้อมต้นอินทผลัมเพื่อใช้เป็นกับดัก <p>การควบคุมวัชพืชใต้ต้นอินทผลัม</p> <ul style="list-style-type: none"> - ใช้ผ้าใบชนิดน้ำซึมผ่านคลุมใต้ต้นอินทผลัมเพื่อกำจัดวัชพืชและง่ายต่อการให้ปุ๋ยและน้ำทางดิน 	
9. ต้นทุน	187,366 บาท/ไร่/ปี	
10. รายได้สุทธิ	1,007,078 บาท/ไร่/ปี	
11. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	<ul style="list-style-type: none"> - ผลผลิตสด ผ่านพ่อค้าคนกลาง - ช่องทางออนไลน์ Facebook, Line, Tiktok - Shop หน้าร้าน - การทำเกษตรเชิงท่องเที่ยว - แปรรูปเป็นขนม เช่น ขนมเปียะไส้อินทผลัม 	

โมเดล ที่ 7 จังหวัดร้อยเอ็ด ผักปลอดภัย

ผักปลอดภัย ปลูกด้วยใจ เมืองเกินร้อย

นางเต็มดวง สีลาดเลา
ตำบลแคนใหญ่ อำเภอเมือง จังหวัดร้อยเอ็ด

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. พืช	ผักตระกูลกะหล่ำ ข่า ตะไคร้ มะระขี้นก และมะเขือพวง
2. การเตรียมดิน	ไถเตรียมดินหลังเก็บเกี่ยวข้าวนาปี เตรียมดินเพาะกล้า โดยใช้ขุยมะพร้าวและขี้เถ้าแกลบ เมล็ดที่เพาะไว้จะใช้เวลาเจริญเป็นต้นกล้าประมาณ 2 สัปดาห์
3. การปลูก	- ไถตากหน้าดินไว้ประมาณ 1 สัปดาห์ จากนั้นไถกร่อน - เตรียมส่วนผสมในการเพาะกล้า ใช้ขุยมะพร้าวและขี้เถ้าแกลบ ในอัตราส่วน 2 : 1 - ย้ายต้นกล้าลงปลูกเมื่ออายุครบ 25 วัน หรือมีใบจริงอย่างน้อย 2-3 ใบ
4. การใส่ปุ๋ย และดูแลรักษา	- ใส่ปุ๋ยคอก อัตรา 800 กก./ไร่ - ปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0 และ 15-15-15 อัตรา 30 กก./ไร่ แบ่งใส่ 2 ครั้ง หลังปลูก 7-10 วัน - หากพบการระบาดของหนอนผีเสื้อสารชีวภัณฑ์ป้องกันกำจัด
5. การให้น้ำ	ระบบน้ำบาดาลและรดน้ำด้วยการปล่อยน้ำไปตามร่องแปลงปลูก
6. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	- ป้องกันกำจัดโรคและแมลงด้วยชีวภัณฑ์ ได้แก่ ไล่เดือนฝอย และ มวนพิฆาต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร - ใช้น้ำหมักชีวภาพกำจัดแมลงศัตรูพืช - ปลูกดาวเรืองรอบแปลงปลูกเพื่อป้องกันแมลง

การปฏิบัติ	รายละเอียด
7. การเก็บเกี่ยว	<ul style="list-style-type: none"> - พืชตระกูลกะหล่ำ เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตหลังปลูก 45-60 วัน - ข้า ตะไคร้ เริ่มเก็บเกี่ยวผลผลิตหลังปลูกประมาณ 8 เดือน (เก็บผลผลิตได้ตลอดทั้งปี) - มะระขี้นก เริ่มเก็บผลผลิตหลังปลูก 45-50 วัน เก็บเกี่ยวจนหมดฤดู - มะเขือพวง เริ่มเก็บผลผลิตหลังปลูก 90 วัน
8. ต้นทุน	23,500 บาท/ไร่/ปี
9. รายได้สุทธิ	128,000 บาท/ไร่/ปี
10. การนำนวัตกรรมไปใช้ปฏิบัติ	ใช้ชีวภัณฑ์ในการกำจัดศัตรูพืช ได้แก่ ไล่เดือนฝอย มวนพิฆาต ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
11. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	จำหน่ายผลผลิตในตลาดท้องถิ่น

โมเดลที่ 8 จังหวัดมหาสารคาม มันแกว

“มันแกวบรือ”

สินค้า GI มหาสารคามสู่มาตรฐาน GAP

นางสุภารัตน์ สรรพสมบัติ

ที่อยู่ เลขที่ 14 หมู่ 10 ตำบลหนองลิ้ม อำเภอบรบือ จังหวัดมหาสารคาม

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
1. พันธุ์	มันแกวพันธุ์เบา อายุเก็บเกี่ยว 90-120 วัน ชื่อ เมล็ดพันธุ์จากจังหวัดจันทบุรี	
2. การเตรียมดิน	ไถเตรียมดินให้ลึกด้วยพาล 6 ตากดิน 5-7 วัน แล้วไถแปร 2 ครั้งเพื่อกำจัดวัชพืช	
3. การปลูก	ไถยกร่องปลูกบนสันร่องกว้าง 80-100 ซม. ความสูงของร่องประมาณ 30 ซม. ระยะระหว่างแถว 15 ซม. ระยะระหว่างต้น 10-20 ซม. ปลูก 1 เมล็ด/หลุม ใช้เมล็ดพันธุ์อัตรา 14 กก./ไร่ ปลูกมันแกว 3 รอบ/ปี ดังนี้ ถูร้อน (ม.ค.-เม.ย.) ถูฝน (พ.ค.-ส.ค.) และถูดหนาว (ก.ย.-ธ.ค.)	
4. การใส่ปุ๋ย และดูแลรักษา	<ul style="list-style-type: none"> - ใส่ปุ๋ยคอกอัตรา 500-1,000 กก./ไร่ พร้อมเตรียมดิน - คลุกปุ๋ยชีวภาพไรโซเบียมอัตรา 200 กรัม/เมล็ด 5 กก. ผสมน้ำให้ชื้นคลุกเคล้าจนเคลือบติดผิวเมล็ด - กำจัดวัชพืช 1 ครั้ง หวานปุ๋ยเคมีสูตร 15-15-15 อัตรา 50 กก./ไร่ เมื่ออายุ 30-45 วัน - ฉีดพ่นน้ำหมักชีวภาพสารเร่งซูเปอร์ พด.2 อัตรา 100 ซีซี/น้ำ 20 ลิตร ทุก 7-14 วัน	

การปฏิบัติ	รายละเอียด	ภาพประกอบ
5. การให้น้ำ	ให้น้ำแบบน้ำพุ่งใช้เทปน้ำพุ่งอัตราปล่อยน้ำ 8 ลิตร/ชม. จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต	
6. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	<p>- พบการแพร่ระบาดของศัตรูพืช คือ เลียนดิน ในระยะขยายหัวและสะสมแป้ง การป้องกันกำจัดของเกษตรกรใช้วิธีหว่านปูนขาวก่อนปลูก อัตรา 25 กก./ไร่</p> <p>- การใช้ชีวภัณฑ์ไส้เดือนฝอยสายพันธุ์ไทย โดยการฝังกับผักอาหารเหยื่อล่อร่วมกับ ไส้เดือนฝอยจำนวน 4 จุดต่อพื้นที่ 42 ตารางเมตร สามารถลดความเสียหายของผลผลิตมันแกวได้ 35% และสารชีวภัณฑ์ที่ใช้ในการควบคุมกำจัดหนอน ได้แก่ แบคทีเรีย <i>Bacillus thuringiensis</i> (Bt) ตามคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร</p>	
7. การเก็บเกี่ยว	เมื่อต้นมันแกวอายุ 2-3 เดือน ต้องทำการตัดยอดและดอกทิ้งเพื่อไม่ให้ใบและดอกเจริญเติบโต ซึ่งจะมีผลทำให้หัวมันแกวมิขนาดเล็กรวมแกวในรอบการผลิตจะมีช่วงระยะเวลาปลูกจนถึงการเก็บเกี่ยวใช้เวลา 90-120 วัน อายุเก็บเกี่ยว 114 วัน	
8. ต้นทุน	11,125 บาท/ไร่/รอบการผลิต (3 รอบการผลิต/ปี)	
9. รายได้สุทธิ	206,708 บาท/ไร่/ปี	
10. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	<p>- ผลผลิตสด ผ่านพ่อค้าคนกลาง</p> <p>- แปรรูปอาหารคาวหวาน เช่น ไส้กะหรี่ปั๊บ</p> <p>- เวชสำอางค์ เช่น เซรั่ม สบู่</p>	

โมเดล ที่ 9 จังหวัดนครราชสีมา กล้วยหอมทอง

“กล้วยหอมทองปทุมธานี” พืชทองของระบบปลูกพืชเมืองย่าโม

นายสุวรรณ สอนภู

หมู่ 6 ตำบลสุขไพบุลย์ อำเภอเสิงสาง จังหวัดนครราชสีมา

การปฏิบัติ	รายละเอียด
1. พันธุ์	กล้วยหอมทองปทุมธานี (เก็บหน่อพันธุ์ไว้ใช้เอง และจำหน่าย)
2. การเตรียมดิน	ไถเตรียมดินให้ลึกด้วยพาล 3 จำนวน 1 ครั้ง ตากดินไว้ 3-5 วัน แล้วไถพรวนดินอีก 1 ครั้ง
3. การปลูก	ปลูกกล้วยแบบยกร่องด้วยระยะปลูก 2x2 เมตร (400 ต้น/ไร่) ปลูกกล้วย 2 ครั้ง ในฤดูร้อน (เมษายน) และฤดูฝน (สิงหาคม)
4. การใส่ปุ๋ย และดูแลรักษา	ให้ปุ๋ยทางระบบน้ำด้วยการผสมปุ๋ยเคมีสูตร 46-0-0, 15-15-15 และ 0-0-60 อัตราส่วน 3:1:5 ทุก 7-10 วัน ทำการตัดแต่งทางใบ และหน่อลูกเหลือต้นหลักไว้ 1 ต้น/หลุม เมื่อกล้วยออกปลีแล้วใช้ไม้ไผ่ค้ำต้น และห่อเครือเพื่อให้ผิวสวย
5. การให้น้ำ	ให้น้ำด้วยเทปน้ำหยดใช้เทปที่อัตราปล่อยน้ำ 3 ลิตร/ชั่วโมง ประมาณ 1 ชั่วโมง/ไร่/ครั้ง ทุก 7-10 วัน จนถึงเก็บเกี่ยวผลผลิต
6. การป้องกันกำจัดโรคแมลง	- ป้องกันกำจัดเชื้อราสาเหตุโรคพืชในดิน โดยใช้เชื้อไตรโคเดอร์มา 20 กรัม ผสมลงในถังน้ำหมักมูลหมู (มูลหมู 15 กก./ น้ำ 150 ลิตร) หมักทิ้งไว้ 15 วัน แล้วเติมน้ำให้ได้ 200 ลิตร ปล่อยไปกับระบบน้ำหยดในพื้นที่ปลูกกล้วย 10 ไร่ - ป้องกันเชื้อราสาเหตุโรคใบจุดด้วยคาเบนดาซิม อัตรา 30 มล./น้ำ 20 ลิตร - ป้องกันกำจัดด้วงงวงด้วยไตรอะโซฟอส อัตรา 80 มล./น้ำ 20 ลิตร (สลับกลุ่มสารเคมี) ฟ่นสารเคมีป้องกันกำจัดโรคและแมลงด้วยโดรน
7. การเก็บเกี่ยว	เก็บเกี่ยวกล้วยทั้งเครือที่อายุประมาณ 90 วันหลังตัดปลี ทอยย่อยเก็บผลผลิตตามรุ่นทุก 10 วัน เฉลี่ย 10 ครั้ง/ฤดูปลูก
8. ต้นทุน	40,000 บาท/ไร่/ปี
9. รายได้สุทธิ	124,280 บาท/ไร่/ปี
10. ตลาดจำหน่ายผลผลิต	พ่อค้าคนกลางในพื้นที่ (ส่งตลาดไท)

การพวงต้นป้องกันต้นล้ม

การห่อผลผลิต

การเก็บเกี่ยวผลผลิตและการล้าง

จัดทำโดย

1. สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 4
2. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรอำนาจเจริญ
3. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรยโสธร
4. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรร้อยเอ็ด
5. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรมหาสารคาม
6. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรสุรินทร์
7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรบุรีรัมย์
8. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรนครราชสีมา
9. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการเกษตรโนนสูง
10. ศูนย์พัฒนาการเกษตรภูสิงห์อันเนื่องมาจากพระราชดำริ

